

УДК 373.3

Г.О. Нагасва, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

В.Я. Адамян, здоб. ступ. PhD (ДБТУ, Харків)

РОЗВИТОК БАГАТОМОВНОСТІ ЯК ЗАПОРУКА МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Сьогодні знання іноземних мов – це, передусім, ключ до успіху та нових можливостей, які відкриваються перед людиною і роблять її світ яскравішим та цікавішим, а в умовах процесів глобалізації є просто вкрай необхідним компонентом професійної діяльності фахівця будь-якого рівня будь-якої сфери.

Для українців проблема знання іноземних мов гостро актуалізувалася з початком повномасштабної агресії з боку рф. Мільйони українців вимушено покинули свої домівки й опинилися за кордоном, де їм довелося стикнутися з новими викликами: відсутністю житла, роботи, новими законами та чужим менталітетом, негативним ставленням із боку місцевих. Проте, головною проблемою, яка заважає налагодити життя за кордоном – мовні бар'єри: 65% українців за кордоном щоденно відчувають проблеми, пов'язані з комунікацією через незнання чи недостатнє знання мови [1], а отже, володіння іноземними мовами у сучасному світі – це істотна життєва необхідність, розуміння якої спонукає людей до їх вивчення.

В Україні приділяється велика увага багатомовності та мовному плюралізму як важливих складових суспільства. Країна визнає значення мовної рівності та прав громадян на використання різних мов, підтримує розмаїття мовних традицій та культурних виразів. Україна активно розвиває мовну освіту, створює мовні ресурси та програми, спрямовані на забезпечення мовної рівності. Прийняття участі в міжнародних програмах як студентства так і викладацького корпусу не лише з метою розповсюдження навчання іноземної мови в Україні, але і заохочення іноземців до опанування українською мовою як другої.

Багатомовність – невід'ємна ознака свідомості особистості й міжособистісного спілкування. Кількість мов у спілкуванні населення європейських країн збільшилась, тому багатомовність дає можливість підтримувати міжнародну мобільність студентів, розвинути соціальну інтеграцію та професійну діяльність.

Із кожним роком потреби у використанні іноземних мов зростають. Знання іноземної мови стає життєвою необхідністю в професійній діяльності, в навчальному процесі, на ринку праці та в

повсякденному житті. На Лісабонській конференції 2000 р. володіння мовами було включено до числа п'яти «ключових компетенцій» (key competencies), а на засіданні Європарламенту в грудні 2006 р. володіння мовами включено до розширеного переліку з восьми «ключових компетенцій», які необхідні людині для повноцінного життя в суспільстві [2].

В сучасних умовах конкурентоспроможність на міжнародному ринку праці досягається знанням іноземної мови, що робить її однією зі складових професійної компетенції майбутніх фахівців. Розвиток економіки країни в значній мірі залежить від громадян та їхнього знання іноземної мови. Сьогодні організації різних сфер мають економічні та наукові зв'язки з різними країнами, і тому постає необхідність мати кадри зі знанням іноземної мови. І сьогодні дивлячись на Україну, серед 32 англomовних країн Європи, ми за рівнем знання англійської мови перебуваємо на 28, а це свідчить про те, що ми дуже втрачаємо свій потенціал через, те що наші фахівці не знають англійської мови.

Дослідження, проведене Київським науково-освітнім центром показало, що стимулом до вивчення іноземних мов 51% опитаних називають кар'єрне зростання, 23% - навчання і стажування за кордоном. 12% роблять це для того, щоб зробити свій відпочинок більш комфортним, 7% збираються в ділові закордонні подорожі, 4% навчаються для участі в міжнародних конференціях і лише 3% опитаних працюють з іноземними партнерами. Як видно, переважна більшість відповідей безпосередньо пов'язана з роботою і просуванням кар'єрними сходами. Висновок з цього напрошується один - для успішної роботи в найрізноманітніших сферах однієї рідної мови явно буде недостатньо, необхідне знання іноземної мови [3].

Це корисне вміння дозволяє одержати доступ до іноземних сайтів і друкованих видань. З часом можна навчитися не тільки читати і писати іноземною мовою, але і думати, а отже, створювати іншомовні презентації, відвідувати міжнародні конференції та тренінги, вести ділове листування. Такі навички знання іноземної мови роботодавець обов'язково оцінить.

На першому місці за популярністю непорушно стоїть англійська - офіційна мова міжнародного бізнесу та торгівлі, Інтернету і техніки, науки і мистецтва, яка займає 80% ділового мовного простору. Англійська мова використовується при заповненні анкет, складанні резюме, у діловому та приватному листуванні. У транснаціональних компаніях англійська мова - загальнокорпоративна мова, якою користуються для спілкування з керівництвом і для зв'язку з філіями. Тому економісти, фінансисти, торгові представники, телефонні

оператори, просто активні та ділові люди не уявляють свого життя без англійської мови. Програмісти теж повинні з нею «товаришувати», як мінімум, щоб розбиратися в англійськомовних програмах.

4 червня 2024 р. ВРУ ухвалила закон №9432, спрямований на впровадження англійської мови у різні сфери суспільного життя. Цей закон передбачає офіційне закріплення статусу англійської мови як однієї з мов міжнародного спілкування в Україні; визначення категорії посад, які зобов'язані володіти англійською мовою, унормування особливостей застосування англійської мови в роботі органів державної влади та місцевого самоврядування, під час перетину державного кордону, у сферах освіти, транспорту, охорони здоров'я.

Вивчення англійської мови стане обов'язковим на всіх рівнях освіти, починаючи з дитячих садків. З вересня 2026 р. англійську мову викладатимуть у молодших групах дитячих садків у вигляді гри, а в старших групах - як повноцінні уроки. У школах та вищих навчальних закладах англійська мова буде частиною навчальної програми [4].

Таким чином, володіння англійською мовою – це вже не окрема додаткова навичка, а необхідність, закріплена на законодавчому рівні. Використання мов може стати додатковим економічним активом для університету, але воно може бути успішним лише за умови ефективного планування керівництвом університету. Перевагою багатомовності на університетському рівні є забезпечення більшого доступу до професійних можливостей на ринку праці.

Втілення національних інтересів України на світовій арені, успішне виконання професійних завдань спеціалістами різних галузей знань залежить і від сформованості їх іншомовної компетентності, а це доводить необхідність розвитку багатомовності як запоруки міжнародної інтеграції.

Інформаційні джерела

1. Українці за кордоном: 65% українських біженців щоденно стикаються з мовними бар'єрами. URL: <https://mind.ua/openmind/>
2. Яковлева О. В. Багатомовність як тренд суспільного розвитку та чинник модернізації освіти. *Науковий вісник. Серія «Філософія»*. Х.: ХНПУ, 2016. Вип. 47. С. 93–102.
3. Актуальність вивчення іноземних мов. URL: <https://osvita.ua/languages/5594/>
4. Про застосування англійської мови в Україні: Закон України від 04.07.2024 р. №9432 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>